

ЮВІЛЕЇ

ДО ЮВІЛЕЮ ПРОФЕСОРА ІВАНА САБАДОША

12 травня 2019 року відомому мовознавцеві, завідувачу кафедри української мови Ужгородського національного університету і просто чудовій людині та мудрому наставнику виповнилося 75!

Іван Васильович Сабадош – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української мови Ужгородського національного університету, заслужений працівник освіти (з 2008 року), народився 12 травня 1944 року в селі Сокирниця Хустського району Закарпатської області у простій селянській родині. Батьки Івана Васильовича навчили свої дітей любити і поважати рідне слово, показали той скарб, який у кожного з нас є, але ми не завжди вміємо його розгледіти.

Іван Васильович пройшов довгий шлях – від студента філологічного факультету Ужгородського державного університету до знаного в усьому світі україніста, діалектолога, поціновувача українських говорів. 1961 року вступив на філологічний факультет Ужгородського державного університету, 1963 року Іван Васильович змушений був перервати навчання (1963 – 1966 рр. – служба в армії), яке згодом продовжив, а 1969 року вступив до аспірантури. 1974 року І. Сабадош захистив кандидатську дисертацію «Лексика лісосплаву українських говорів Карпат» (один із найбільш архаїзованих пластів лексики!!!), а 1986 року – докторську дисертацію «Формування української ботанічної номенклатури». Відтоді Іван Васильович тісно пов'язує коло своїх наукових інтересів саме з ботанічною лексикою української мови. Водночас він ґрунтовно досліджує проблеми української лексикографії та термінології.

І. Сабадош – автор низки фундаментальних праць, зокрема: «Формування української ботанічної номенклатури» (Ужгород, 1996), «Атлас ботанічної лексики української мови» (Ужгород, 1999), «Словник закарпатської говірки села Сокирниця Хустського району» (Ужгород, 2008), «Історія української ботанічної лексики (XIX – початок XX століття)» (Ужгород, 2014), «Українська лексика у просторі і часі» (Ужгород, 2015), «Українські назви рослин: історія, етимологія» (Ужгород, 2019).

У монографії «Українські назви рослин: історія, етимологія» (Ужгород, 2019), яка щойно вийшла з друку, автор досліджує ботанічну лексику з погляду її історії, джерел поповнення, походження, територіального варіювання. Аналіз назв рослин здійснено на багатющому фактичному матеріалі,

взятому з писемних пам'яток, опублікованих і рукописних, зі словників різних типів та інших джерел української мови. Майже кожна лексична назва має відповідник латинською мовою. Це вагоме ґрунтовне дослідження, яке знайде свого читача не тільки серед мовознавців, а й серед істориків, етнографів, ботаніків і всіх тих, хто любить і шанує українське слово.

Крім монографій, перу Івана Сабадоша належать понад 200 статей, рецензій, навчально-методичних посібників, праць у співавторстві. І. Сабадош є постійним членом редакційних колегій фахових українських видань, а також – закордонних (член робочої групи з підготовки міжнародного проекту багатотомного «Загальнослов'янського атласу»), член авторського колективу з підготовки кількатомного академічного «Словника гуцульських говірок» (підготував до друку частину на літеру «З»), відповідальний редактор наукового фахового видання «Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства», член редколегії журналу «Українська мова» Інституту української мови НАН України та «Наукового вісника Ужгородського університету. Серія: Філологія. Соціальні комунікації», заступник головного редактора журналу Центру гунгарології «Acta Hungarica», член редколегій і інших аналогічних видань. Він часто виступає офіційним опонентом на захистах докторських і кандидатських дисертацій. Протягом 2002 – 2004 років був членом експертної ради з мовознавства ВАК України, очолював вчену раду з захисту кандидатських і докторських дисертацій в Ужгородському національному університеті.

Професор І. В. Сабадош і нині керує написанням кандидатських дисертацій своїх аспірантів та здобувачів. Під його керівництвом захистили наукові роботи Е.Д. Гоца, О.Ф. Миголинець, О.Б. Негер, О.В. Харківська. З упевненістю можемо сказати, що Іван Васильович — керівник від Бога, його поради завжди глибоко наукові й доречні, мудрі настанови допомагали подолати будь-які перешкоди на шляху до омріяної мети, а особлива віра в тебе надихала і спрямовувала до нових звершень.

Крім наполегливої праці та вагомих наукових здобутків знаного професора, варто відмітити й чесність, людяність та добросовісність. Завжди у своїх вчинках Іван Васильович намагається керуватися розумом, відкидати все зайве і приймати виважене рішення. На першому місці для нашого ювіляра залишається самовіддана любов до праці й величезне бажання навчити чомусь своїх вдячних учнів. Це, напевно, і є основним кредо його життя.

стежиною життя Івана Васильовича супроводжує чудова людина, турботлива дружина, талановитий педагог, ласкава мама і прекрасна

бабуся – Анна Іванівна. Дружина для нашого ювіляра є водночас другом, колегою та мудрим порадиником, вона завжди його підтримує, допомагає. Разом подружжя виховало двох дітей та мають трьох онуків.

Дорогий Іване Васильовичу, високоповажний ювіляре, дай Вам, Боже, міцного здоров'я та довголіття, наснаги й сили творити високу науку, не-

сти у світ знання та культуру. Хай Вас у всьому супроводжує любов та шана, людське тепло й доброзичливість!

Олеся Харківська,

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри української мови

Ужгородського національного університету;

<https://orcid.org/0000-0002-8145-8069>

ВИЗНАЧНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ СЛАВІСТУ СВІТЛАНІ МИКОЛАЇВНІ ПАХОМОВІЙ – ІЗ ПОШАНОЮ ТА ВДЯЧНІСТЮ!

Цьогоріч свій ювілей відзначає доктор філологічних наук, професор кафедри словацької філології Світлана Миколаївна Пахомова.

Світлана Миколаївна – відомий спеціаліст у галузі українського, словацького та загального мовознавства, талановитий учений, дослідник слов'янської антропонімії.

Народилася Світлана Миколаївна 17 травня 1959 року в м. Хуст Закарпатської області в сім'ї відомого журналіста Миколи Рішка. Змалечку мріяла стати журналістом, як батько. Тому й доклала до цього всіх зусиль. Із золотою медаллю закінчила Ужгородську середню школу № 3 та з відзнакою – російське відділення філологічного факультету Ужгородського державного університету в 1981 р. Саме тут проявилася її жага до науки, нових досліджень та відкриттів. Протягом 1981 – 1984 років навчалася в аспірантурі на кафедрі загального і слов'янського мовознавства УжДУ, якою керував відомий учений, професор Павло Павлович Чучка. Під його керівництвом написала і в 1984 році захистила кандидатську дисертацію на тему: «Русские составные личные именованія донационального периода» за спеціальністю – російська мова. Після захисту дисертації майже десять років викладала на кафедрі російської мови, а з 1994 року – на кафедрі загального і слов'янського мовознавства, на базі якої згодом відкрилося словацьке відділення.

Протягом 1996 – 1999 років Світлана Миколаївна навчається у докторантурі на кафедрі словацької філології УжДУ. Результатом був захист докторської дисертації «Еволюція антропонімних формул у слов'янських мовах» (спеціальність «Слов'янські мови, українська мова») у спеціалізованій раді Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України у 2000 році.

У 2001 році доктор філологічних наук, професор С.М. Пахомова очолила кафедру словацької філології Ужгородського національного університету. Завдяки клопіткій та самовідданій праці Світлани Миколаївни невелика кафедра словацької філології перетворилася на потужний і єдиний в Україні центр словакістики. Професор С.М. Пахомова – невтомний організатор щорічних наукових семінарів та конференцій зі словакістики, зустрічей із відомими науковцями, дипломатами та членами уряду Словацької Республіки, ініціатор створення та редактор наукового збірника кафедри словацької філології «Studia Slovacistica». Багато років поспіль професор С.П. Пахомова була Головою вченої ради філологічного факультету Ужгородського національного університету, виявляючи на цій посаді наукову принциповість, поєднувану з людяністю та толерантністю.

Професор С.М. Пахомова ініціювала та успішно реалізувала низку наукових і освітніх проєктів, серед яких, зокрема, такі: «Лексикографічні параметри українсько-словацького словника юридичної термінології» (2005), «Віртуальний інститут словакістики» (2006), «Словацька мова – ключ від шенгенської брами» (2008), «Словаччина – Україна: елімінація мовних бар'єрів» (2010), «Ужгородська словакістика: шлях до національної ідентичності» (2012), «Ужгородська словакістика: мовна лабораторія» (2012).

Науковий доробок професора С.М. Пахомової налічує близько 200 наукових праць із історичної антропонімії та славистики, у тому числі три монографії: «Еволюція антропонімних формул у слов'янських мовах» (1999), «Екстралінгвальні фактори в контексті розвитку слов'янських антропосистем» (2003), «Історія російської антропонімії» (2006) та одну колективну монографію «Ономастика Полісся» (1999), видану в Інституті української мови НАН України (розділ «Старопольські антропоформули на східно-слов'янському фоні (діахронічний аспект)»). Вона є автором багатьох розвідок зі словацько-українського контрастивно-